

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 30. Circa Impedimentum Publicæ honestatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

famiae poenam correctam esse. Quia ius Canonicum *cap. penultim. & cap. final. de secund. nupti.* solum decedit, huiusmodi fecundas non incurtere infamiam lege statutam. Sic Cypus l. 1. *fine. Cod. de secund. nupt.* Oldradus, Officidus, Iacob. de Aretino, quos refert, ac sequitur Baldus ibi, numero septimo, Lucas de Penna leg. *Mulieret, Codice de incolis, libr. 10. colum. 6.*

404 Omnes poenae à iure Canonico sunt correctae. Quia *cap. final. de secund. nupt.* quamvis textus solius infamiae memoriam gesserit, at ratione, quam reddit, omnes poenas amplectitur, ibi: *Non debet legalis infamia sustinere iacturam, quae licet post viri obitum infra tempus luctus scilicet unius anni spatium nubat, concessa sibi tamen ab Apostolo virtutis facultate.* Cur ergo haec ratio aequè militet in omnibus aliis poenis, censetur ius Canonicum omnes illas abolere: non enim aequitas Canonica patitur, ut mulier rem licitam gerens, ac iure suo utens, puniatur. Ita Paludan, in 4. dist. 42. q. 3. art. 1. concl. 6. num. 10. Ludovic Lopez part. 2. Instrum. cap. 41. Sanchez libr. 7. dub. 81. numer. 24. citans omnes fere Iuristas.

405 Certe sententia haec decisa est in hoc Regno *libr. 3. tit. 1. lib. 5. noua Recopil.* Vnde iam fecunda potest impune ad secundas nuptias transire quocumque tempore. Consulere enim Ecclesia voluit matrimonij libertati, ac iuri ad illud transiendi, ad sedandas carnis illecebras, incontinentiamque vitandam.

CAPVT XXX.

Honestat. Circa Impedimentum Publicae honestatis.

DVBIUM LXXXVII.

An Publicae honestatis impedimentum oriatur ex sponsalibus fictè celebratis?

406 Nonnulla re-
cideo,

RECOLO, hoc impedimentum iustitia publicae honestatis, appellari, eo quod iustum sit propter publicam decentiam, morumque honestatem, ut matrimonium impediatur inter aliquas personas, quae factae sunt sibi propinqua ob sponsalia de futuro, & ob matrimonium ratum non consummatum. Porro hoc impedimentum ex sponsalibus ortum, solum dirimit matrimonium in primo gradu. Nam licet iure antiquo dirimeret usque ad quartum gradum, nunc iure nouo Tridentini *sess. 24. cap. 3.* dirimit solummodo in gradu primo consanguinitatis, ortum scilicet ex validis sponsalibus. Vnde si quis nunc post sponsalia celebrata cum Maria, matrimonium contraheret cum eius sorore, vel

matre, vel filia, inualide contraheret: non vero si coniugium cum consanguineis ipsius ultra primum gradum iniret. Quæstio autem, num impedimentum ex sponsalibus fictè celebratis, hoc est, ore tenus sine interno consensu, oriatur?

Minimè oritur. Quia attenda sola ratione naturali ex sponsalibus irritis id impedimentum non oritur: sed ideo tantum oriebatur, quia id decissum erat *cap. uni. de sponsal. in 6.* At id quoad hoc est omnino correctum per Tridentinum *sess. 24. cap. 3.* ubi decernitur, sponsalia, quæ quacumque ratione valida non sunt, hoc impedimentum minimè inducere. Sic Nauar. *sum. Lat. cap. 22. num. 57.* Veracruz in *append. ad spec. ubi de impediment. public. honestat. fol. 80.* Henriquez *lib. 1. cap. 10. num. 2.* Petr. de Ledesma, *qu. 51. art. 4. Coninch. disp. 32. dub. 5.* Perez *dub. 32. section. 2.* Palanus *d. 4. punct. 10. numer. 7.* Villalob. *tract. 14. diff. 16. numer. 2.* Diana *part. 9. tract. 6. resolut. 52.* Hurtad. *dub. 21. diff. 1. & alij.*

Oritur planè. Quia Tridentinum non omnino corrigit textum *cap. uni. de sponsal. in 6.* quoad hoc, sed tantum quoad sponsalia habentia consensum, & alia ratione irrita: haec enim iuxta illud Caput inducebant hoc impedimentum: at iuxta Tridentinum non inducunt. At quoad sponsalia irrita defectu consensus dictum *Caput unicum* manet illæsum; quia nec iuxta Tridentinum inducunt hoc impedimentum. Porro non obstante ea decisione, intelligendus est *cap. uni. textus*, quando defectus consensus est externus, qualis est in furioso, infante, & ioco apparenti, & manifesto præbente consensum. Igitur impedimentum hoc oritur ex sponsalibus absque interno consensu initis quoties huiusmodi defectus consensus externus non constat. Quia tunc vere sponsalia illa sunt valida: excepto enim matrimonio, omnes contractus signis tantum externis celebrati, valido celebrantur effectu. Ita Sanchez *libr. 7. dub. 68. numer. 14.* Basil. *libr. 7. cap. 36. numer. 10.* Layman. *libr. 5. tractat. 10. cap. 9. numer. 4.* Vega *tom. 2. sum. cap. 34. casu 11.* D. Antonin. & Couar. apud Petr. de Ledesma. *ubi supra.* Barthol. à Ledesma. *dubio 23.* Henriquez *libro 12. capite 10. numero 2.* Manuel *tom. 1. sum. cap. 234. numer. 3.*

Ego quidem probabilius reor, hoc impedimentum ex talibus sponsalibus oriri. Quia est institutum ob publicam honestatem, & ad scandalum vitandum. At quando sponsalia in exterioribus sunt omnino valida, & solus consensus internus ad eorum valorem desideratur, tantum scandalum, tanta inhonestas adesset, ac si verò vero animo contrafacta fuissent. Cum defectus ille interni consensus vniuersos lateat. Ergo ex ratione, qua inducta est Ecclesia ad hoc impedimentum statuendum, expressa in ipsomet iure *cap. Iuuenis, de sponsal.* manifestè constat, mentem eius fuisse, ut defectus consensus, ob quem sunt irrita, sit externus, ne inducant huiusmodi impedimentum.

DVBIUM

DVBIVM LXXXVIII.

An Publica honestatis impedimentum oritur ex sponsalibus validis cesset, cum mutuo contrahentium consensu sponsalia dissolvuntur?

410
Sic affat.

Non cessat. Quia hoc impedimentum perpetuum addo, ut nec morte alterius sponsi extinguatur. Et hoc est, quod cap. sponsam, de sponsal. & cap. si quis uxorem, decidunt afferentia, nullum ex consanguineis alterius sponsi, posse sponsam ducere: non enim potest esse sensus, ut extendatur ad omnes consanguinitatis gradus: sed sensus est, nullum ex consanguineis intra gradum prohibitum posse in perpetuum id matrimonium inire. At si ex mutuo contrahentium consensu sponsalibus dissolutis, hoc cessaret impedimentum, perpetuum non esset. Et quidem nulla maior dissolutio sponsalium potest accidere, quam alterius sponsi obitu, at tunc durat impedimentum. Ergo à fortiori post dissolutionem communi ex consensu sponsalium perdurabit. Sic Sanchez l. 7. dub. 6. num. 2. taxans immerito Emmanuellem de Sà Doctissimum, qui verb. Matrimonium, de impediment. num. 12. contrarium asseruit. Sotus in 4. dist. 41. quest. unic. art. 2. Candid. disquis. 28. art. 11. dub. 2. Perez de matrimon. dub. 32. sect. 2. numer. 2. Layman. libr. 5. tractat. 10. part. 4. cap. 9. num. 3. Bonacin. quest. 3. de impediment. punct. 11. num. 7.

411
Causa omni-
ni.

Cessat omnino. Quia sponsalia mutuo consensu dissoluta sunt nulla, & invalida omnino, ut declaravit Cardinalium Congregatio apud Farinac. ad cap. 3. Tridentin. citat. Si ergo impedimentum hoc ex veris sponsalibus debeat ortum habere, cum iam sponsalia nulla sint, nullum aderit impedimentum. Ita Basil. l. 7. cap. 36. num. 9. Rebel. part. 2. libr. 3. quest. 14. num. 3. Sà citat. Gutier. de matrimon. cap. 103. n. 11. Cornejo disp. 7. dub. 30. questio 5. Leander tract. 9. dub. 19. quest. 4.

412
Hic sum-
mar.

Valde miror sapientissimum meum Thomam Sanctium illam Cardinalium declarationem non legisse. Probabiliorum itaque secundam sententiam existimo, contrarium asserturum, si morte alterius sponsi sponsalia dissoluerentur. Quia eo in casu sponsalia illa perpetua cesserentur, nam qui obiit, iudicatur in eadem voluntate decessisse.

DVBIVM LXXXIX.

An si contractis sponsalibus cum Maria sub conditione sponsalia absoluta cum eius sorore ineamur: oriatur publica honestatis impedimentum?

413
Nonnulla
una appon.

Certum est, ex sponsalibus incertis nullum impedimentum oriri: ut si quis det fidem de ducenda quamdam ex Antonij filiabus nulla

ex illis assignata cap. unic. de sponsal. & Trident. sess. 24. cap. 3. decidit, ex sponsalibus incertis hoc non oriri impedimentum. Idem dixerim de sponsalibus conditionalibus: quare valebit matrimonium initum cum sorore eius sponsæ, conditione nondum extante. cap. unic. in fine. Quia cum conditio consensus suspendat, usque ad eius impletionem, antequam impleatur, sponsalia non sunt valida ex defectu consensus. Quæstio verò, num si quis post sponsalia conditionata cum Maria ante conditionis eventum contrahat secunda sponsalia absoluta cum eius sorore, ex posterioribus his impedimentum publicæ honestatis oriatur?

Ex posterioribus sponsalibus publicæ honestatis impedimentum oritur, unde non potest iam prior soror duci. Quia posteriora sponsalia valida fuere, priora vero invalida, pendente enim conditione, non aderat consensus. Constat ex cap. unic. Sic Gloss. ad id. verb. Presenti, de sponsal. in 6. Tabien. verb. Impedimentum, impedim. 1. 1. num. unic.

Ex posterioribus sponsalibus publicæ honestatis impedimentum non inducitur. Quia sunt irrita per Tridentinum sess. 24. c. 3. utpote quæ sunt contra priorem promissionem. Ita Sanchez libr. 7. dub. 69. num. 3. Basil. lib. 7. cap. 36. dub. 69. num. 3. Basil. lib. 7. cap. 36. num. 7. Bonacin. quest. 3. punct. 11. numer. 5. Candid. quem refert, & sequitur Leander tractat. 9. dub. 19. quest. 6.

Certum est, hodie post Tridentinum huiusmodi impedimentum ex posterioribus sponsalibus non oriri omnino irrita fuere. Nam tenebatur qui sub conditione fidem Mariæ dedit, expectare eius eventum: unde contra iustitiam eo non expectato resiliit. At cum pendente conditione non posset licite alius matrimonium inire, promissio de eo ineundo non fuit valida, tanquam promissio de peccato admitendo: subindeque impedimentum non pariet. Id autem intelligo quando est conditio de futuro, non de presenti, aut præterito. Et quando conditio de futuro est contingens, non quando est necessaria. Et si sit possibilis, & honesta.

DVBIVM XC.

An ex matrimonio rato nondum consummato oriatur parius affinitatis, quam publice honestatis impedimentum?

Potius oritur affinitatis, quam publicæ honestatis impedimentum. Quia per contractum matrimonij de presenti adstringuntur coniuges multo arctiori vinculo, quam per contractum sponsalium de futuro: Ergo vir cum consanguineis vxoris, & e contra multo perfectiori vinculo, & maiori propinquitate coniunguntur. Cum ergo ex sponsalibus oriatur publica honestas, nec sit aliqua propinquitas media inter affinitatem, & publicam honestatem, dicendum est, ex matrimonio rato affinitatem, non publicam honestatem oriri. Sic D. Thom. in 4. dist. 41. quæst. unic. artic. 1. questio. 4. ad 2. Sotus artic. 2. Petr. de Soto de matrimon. Ledem.

414

Oritur impedimentum ex posterioribus sponsalibus

415

Minime oriatur impedimentum.

416

Certum est, non oriri huiusmodi impedimentum.

417

Oritur affinitas non publica honestas impedimentum.

Ledesm. 2. p. 4. qu. 57. art. 3. Veracruz in append. ad peccat. dub. penultim. conclus. 4. Vigner. Instit. cap. 16. §. 7. vers. 9. Bellarm. libr. 1. de matrim. cap. 24. Henriquez lib. 12. cap. 10. num. 1. Ludou. Lopez part. 2. Instrucl. ubi de matrim. capite 50.

418 **Oritur publicae honestatis impedimentum**, quam affinitatis. Quia affinitas nequit nisi ex copula carnali confurgere. Habetur in cap. Si quis, 3. 27. qu. 2. & in cap. Qui desponsatam & non affinitat. in cap. Ad audiendam, de sponsal. & in cap. Duo, de sponsal. impuber. Sic Navar. l. 4. consil. de sponsal. consil. 1. num. 2. Couar. 4. Decretal. part. 2. cap. 6. §. 2. num. 1. Villalob. tractat. 14. diff. 16. num. 6. Basl. lib. 7. cap. 15. num. 1. & 2. Bonacin. qu. 3. de impediment. punct. 1. num. 9. Sanchez lib. 7. dub. 64. numer. 2. Candid. disquisit. 8. artic. 11. dub. 4. Toletan. libro 7. capite 228. numer. 1. & cap. 234. Barthol. à Ledesm. dub. 39. & alij.

419 **Quamvis possit dici oriri affinitatem impro-** prie, & large, seu quoddam affinitatis initium: eo quod potestas corporum tradita per matrimonium est initium actus coniugal. unde affinitas oritur; at verè, & in rigore non oritur huiusmodi affinitas. Unde censuerim, impedimentum, quod oritur ex matrimonio rato, esse verè, ac propriè publicae honestatis, & non affinitatis. Quia (ut fert secundae sententiae fundamentum) affinitas oritur ex eo quod vir, & vxor efficiuntur vna caro per copulam perfectam, ac consummatam: quod quidem in matrimonio rato minimè reperitur.

DVBIVM XCI.

An impedimentum publicae honestatis confurgens ex matrimonio rato restrictum per Tridentinum ad primum gradum, sicut confurgens ex sponsalibus?

420 **Restrictum est.** Quia Tridentinum contrarium non asseruit, cum de impedimento publicae honestatis loquitur sess. 24. cap. 3. ibi: *Instituta publicae honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, Sancta Synodus prorsus tollit: ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant.* Ergo idem videtur de impedimento eodem ex matrimonio rato sentire. Sponsalium enim nomine etià matrimonium ratum in iure intelligitur. Sic Ouand. in 4. dist. 41. quest. vnic. Ludovic. Lopez part. 2. Instrucl. de matrim. cap. 50. Et Bonacin. qu. 3. punct. 11. num. 9. ac Bauni. tract. 12. de impedim. ubi de impedim. cognat. qu. 2. §. de imped. affinit. asserunt, Toletum hanc sententiam amplecti lib. 7. cap. 10. At ego requirens, contrariam Cardinalem tenere proculdubio annotavi: & Victorius eius Scholastes idem asseruit. Aptius possem Villalobos citare, qui immemor suae alibi sententiae expressè, huic parti videtur morem gere re tractat. 14. diff. 17. num. 4.

421 **Minime est à Tridentino restrictum,** quamvis ex matrimonio rato irritato exoritur, sed durat usque ad quartum gradum. Quia restrictio graduum facta à Tridentino intelligenda est de

sponsalibus de futuro, non autem de matrimonio rato non consummato: Ergo impedimentum dirimens, quod oritur ex huiusmodi matrimonio debet usque ad quartum gradum extendi. Antecedens probatur, quia Concilium solum expressit impedimentum, quod ex sponsalibus contrahitur, & illud ad primum gradum restrictum. At nomine sponsaliorum in iure semper intelliguntur sponsalia de futuro, non matrimonium ratum. Ergo de huiusmodi sponsalibus tantum est hoc decretum intelligendum. Ita Veracr. append. ad spec. de inped. aff. in fire. Barthol. à Ledesm. dub. 43. Sà verè. Matrimonium, de impediment. num. 12. Manuel. tom. 1. sum cap. 234. Petr. de Ledesm. qu. 54. artic. 1. Sanchez lib. 7. dub. 70. num. 16. Candid. disquisit. 8. art. 1. dub. 4. Hurtad. d. 2. diff. 2. Basl. libro 7. capite 35. numero 3. & 4. Leander tractat. 9. dub. 19. quest. 11. & alij communiter.

422 **Fallam omnino primam esse sententiam,** & fundamentum hinc innuit, & Pij V. declaratio ostendit aperte. Anno enim 1538. Pontifex quodam in Breui, quod incipit *Ad Romanum* profatur: *Idcirco motu proprio, auctoritate Apostolica, tenore praesentium declaramus, & definimus, Decretum Concilii huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere de sponsalibus de futuro duntaxat: non autem in matrimonio sic, ut praefertur contra: sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri, ante praedictum decretum Concilii introductum erat, & ita ab omnibus iudicari debere mandamus, & statuimus.* At ante Tridentinum impedimentum publicae honestatis oritur ex sponsalibus etiam irritis durabat usque ad quartum gradum, ne dum ea matrimonio rato. Ergo in eisdem gradibus hodie perdurat. Profecto Doctores primae sententiae motum proprii Pij non videntur, nec ad eorum notitiam accessit Sacri Senatus Cardinalium declaratio, à Farinacio expressa ad cap. 3. Tridentini. Ideo primam sententiam fallam omnino iudicamus.

DVBIVM XCII.

An Impedimentum publicae honestatis confurgat, ex matrimonio rato, quocumque ex causa invalido?

423 **Non confurgit.** Quia per Tridentinum sess. 24. cap. 3. hoc impedimentum correctum non est non tantum in sponsalibus, sed etiam in matrimonio rato. Nam cum sit correctum in sponsalibus irritis, & hoc impedimentum non inuenitur expressè decisa, oriri ex matrimonio rato nullo, sed id deducitur per quandam consequentiam, eo quod id decisa sit in sponsalibus irritis: eo ipso quod Tridentinum id correxit in sponsalibus nullis, videtur quoque in matrimonio rato irritato id correctum fuisse: accessorium enim naturam sequitur principalis, Regula Accessorium de regulis iuris, in 6. Sic Navar. sum. Lat. cap. 22. num. 58. corol. 2. Couar. 4. Decretal. part. 2. cap. 6. §. 2. num. 2. Ludou. Lopez part. 2. Instrucl. ubi de matrim. cap. 50. Sà de impedim.

